

SLC

NATURENS MÅNGFALD

FÄRDPLAN

för jord- och skogsbruket »

TILL LÄSAREN

Försämringen av naturens mångfald är vid sidan av klimatförändringen vår tids största utmaning och hot i miljöfrågor. Jord- och skogsbruket har en direkt och oskiljbar koppling till naturen: våra näringar påverkas av naturen och våra näringar påverkar den. En försämring av naturens mångfald är en risk för våra näringar och det är till vår fördel att förhindra en försämring av biodiversiteten.

Jord- och skogsbruket är i kontinuerlig växelverkan med den omgivande naturen, men också med det omgivande samhället. Den offentliga diskussionen som ställer krav på att jord- och skogsbruket måste förbättra sin miljömässiga hållbarhet blir allt kraftigare. MTK och SLC vill inte följa med diskussionen och förändringen i verksamhetsomgivningen från läktaren, utan vi vill visa riktning för förändringen. Vi har ställt upp denna färdplan för att vårt budskap ska höras. Då samhället står inför att hållbarhetsskifte och grön omställning, är jord- och skogsbruket branscher som behövs och vars betydelse för lösning av problemen är ännu större än tidigare.

Den forskning som ligger som grund för färdplanen visar, att jord- och skogsbruket redan under en lång tid har gått rätt väg i fråga om att kombinera mångfald och näringsverksamhet. Samtidigt visar forskningen att det ännu finns steg att ta. Vi måste klara av att beskriva gjorda satsningar och de resultat som vi har uppnått. Samtidigt måste vi ha beredskap att göra mera och bättre. Vi måste också trygga att den som satsar på ekologisk hållbarhet får en ekonomisk nytta av sin satsning. Detta är en förutsättning för den motivation som bär hållbart jord- och skogsbruk över generationerna.

Det finländska jord- och skogsbruket avspeglar hållbarhetstanken som helhet. Vi tar samtidigt hand om människor, ekonomi och miljö. Det skulle vara enkelt att välja endast en infallsvinkel, men hållbarhet innebär av nödvång att alla hållbarhetsaspekter ska anpassas till varandra. Därför är samordning en genomgripande tanke i de mål och åtgärder för organisationerna som presenteras i denna färdplan. Jordbrukets huvudfunktion är fortfarande att producera mat och skogsbrukets att producera träråvara.

Färdplanens mål och åtgärder inbegriper organisationernas alla nivåer. För att verkställa färdplanen behövs alla som är verksamma i organisationerna, vilket förutsätter att vi förbinder oss vid gemensamma mål och att vi bär ansvar i enlighet med vår roll. Centralförbundens uppgift är att skapa förutsättningar för den praktiska verksamhet som utförs regionalt och lokalt, vilken stöder våra medlemmar i sina beslut gällande jord- och skogsbruk. Verkställigheten kommer att ta tid, eftersom målen uppställs och åtgärderna utförs steg för steg. Då vi går vidare i etapper, tryggar vi att förändringarna är hanterbara, samtidigt som vi förbättrar förutsättningarna och möjligheterna att utveckla verksamheten.

MTK och SLC vill tacka alla dem som i olika sammanhang har bidragit med information som behövs för färdplanen. Organisationerna tackar också alla som har deltagit i diskussionen om färdplanen och biodiversitet inom jord- och skogsbruk. Organisationerna anser att det är nödvändigt att forskningen och diskussionen får en fortsättning, eftersom färdplanen inte är ett avslut, utan i många avseenden början på många nya saker.

I Helsingfors den 12.12.2023

Juha Marttila
ordförande

Centralförbundet för lant- och
skogsbruksproducenter MTK rf

Mats Nylund
ordförande

Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.

INLEDNING

MTK:s och SLC:s biodiversitetsfärdplan är en fortsättning på organisationernas tidigare miljörelaterade program. MTK publicerade 2020 sitt program för biologisk mångfald, där det fastställdes att organisationerna jämte medlemmar arbetar för att trygga och främja mångfalden. Denna färdplan stärker engagemanget för den målsättning som organisationerna redan tidigare har ställt: försämringen av naturens mångfald måste stoppas och utvecklingen ska vändas till en förbättring. Dessutom konkretiserar färdplanen de åtgärder som krävs för att nämnda mål ska uppnås.

Enligt vårt tidigare program förutsätter våra egna värderingar, framtidens konkurrenskraft och en vilja att agera hållbart att vi främjar naturens mångfald. Dessa utgångspunkter är oförändrade. Naturens mångfald har allt större betydelse för hållbarhet, beredskap och välbefinnande för våra organisationer samt jord- och skogsbruk. Satsningar på naturens mångfald är nödvändiga för att stärka samhällelig acceptans, trygga produktionens grundförutsättningar och marknadsföring av våra produkter inom jord- och skogsbruk.

Då arbetet med färdplanen inleddes, ställde vi som mål att skapa en helhet, som utgör ett starkt samhälleligt uttalande och ett redskap för intressebevakningen. Genom en betraktelse som vilar på forskningsbaserad kunskap, vill vi skapa en trovärdig, realistisk och välgrundad lösningsmodell för tryggande och främjande av naturens mångfald. Dessutom ställde vi som mål att färdplanen skulle ge riktlinjer för utveckling av organisationerna och medlemmarnas verksamhet i en verksamhetsomgivning som ständig förändras.

Beredningen av färdplanen inleddes under början av 2022 och beslutet om utarbetande av den togs under sommaren 2022. Utarbetandet av färdplanen indelades för både jord- och skogsbruket i etapper så, att den information som producerades och sammanställdes utgjorde grunden för följande faser. Under den första fasen gjordes en ekologisk granskning för att skapa en uppfattning om jordbruks- och skogsnaturens nuvarande tillstånd, för att definiera åtgärder som främjar naturens mångfald och för att beskriva hur olika åtgärder påverkar. Dessutom valdes lämpliga indikatorer. I den andra fasen fastställdes scenarier som beskriver alternativa utvecklingsalternativ. I den tredje fasen utvärderades scenariernas effekter och kostnader samt lämpliga styrmedel. Under den tredje fasen utfördes också enkäter som riktades till organisationernas medlemmar.

Med undantag för medlemsenkäten svarade Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral och Helsingfors universitet tillsammans för alla faser av jordbruksavsnittet. För skogsbrukets del utfördes den första och andra fasen av Naturresursinstitutet och den tredje fasen av Pellervo ekonomiska forskningsinstitutet. Pellervo ekonomiska forskningsinstitutet bidrog med utformning och utvärdering av enkäterna för både jord- och skogsbruk. Utöver forskningsorganisationerna fick organisationerna hjälp av en styrgrupp som sammanträdde tre gånger och i denna grupp deltog Livsmedelsindustriförbundet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet och WWF Finland.

Denna elektroniska publikation innehåller forskarnas rapporter i sin helhet i den form som de lämnades till organisationerna. Organisationerna har sammanställt avsnitt 3 som sammanfattar centrala resultat av forskarnas arbete och avsnitt 7 som presenterar organisationernas mål och åtgärder. Beslut om mål och åtgärder fattades av MTK:s och SLC:s styrelser i december 2023.

SAMMANDRAG AV FORSKARRAPPORTERNA

JORDBRUK

NATURENS MÅNGFALD, NULÄGE

Granskningen koncentrerar sig på de fyra funktionellt viktigaste artgrupperna i jordbruksmiljö (fåglar, insekter, växter, markorganismer) och på de tre viktigaste huvudmiljöerna (åker, kantzoner, kulturmiljöer). Bland artgrupperna i granskningen förekommer 40 % av alla hotade arter i olika kulturmiljöer, dvs. i praktiken i jordbruksmiljö. Kulturmiljöer är den överlägset viktigaste livsmiljön för hotade arter i jordbruksmiljö och kulturmiljöerna hör till de mest hotade miljöerna i Finland. Bland 42 olika naturtyper inom kulturbiotoperna, hör 40 till klassen extremt hotade och två till klassen mycket hotade.

Den huvudsakliga orsaken till att naturtyperna är hotade, finns i att ängsområden minskar till följd av att de växer igen, då naturbetena minskar. För jordbruksområdenas konventionella arter finns de största hoten i effektivare åkerbruk, färre kantzoner av sämre kvalitet och användningen av växtskyddsmedel. Färre betande djur hotar flera konventionella arter, men även kulturbiotopernas och deras arters framtid.

SCENARION OCH DERAS EFFEKTER

Granskningen jämför tre olika utvecklingsstigar med olika ambitionsnivå, vilka sträcker sig till 2050: fortsätter som nu (WEM-scenariot), försämringen av jordbruksnaturen stoppas med måttliga tilläggsåtgärder (WAM1) och jordbruksnaturen förbättras med betydande tilläggsåtgärder (WAM2). Alla scenarier grundar sig på de antaganden som finns i jordbrukets klimatvägkarta som publicerades 2020 visavi Finlands befolkningens mängd, inhemsk efterfrågan på livsmedel och utrikeshandel, prisutveckling för produkter och insatser, produktivitetens utveckling samt jordbrukets struktur- och koncentrationsutveckling. Scenarierna avviker från varandra i fråga om arealer för biodiversitetsområden, åkeranvändning och jordbrukspraxis (bl.a. användningen av växtskyddsmedel). Bedömningen av scenarierna utförs på basen av fyra indikatorer: markorganismer, fältfåglar, bin och områden med betydande naturvärden (sk. High Nature Value -områden).

WEM-scenariot som grundar sig på de styrmedel som redan är i bruk, utgår från antagandet att CAP27-periodens miljöåtgärder verkställs enligt de arealmålsättningar som finns i CAP-planen. Åtgärderna leder till att biodiversiteten förbättras något till 2030 jämfört med dagsläget, men därefter försämras den eller hålls på samma nivå till 2050. Ett undantag finns i markorganismernas mångfald som försämras under hela granskningsperioden. Den positiva utvecklingen under scenariots första år beror på att de målsatta arealerna för åtgärder som gynnar biodiversitet under CAP27-perioden är mera ambitiösa än tidigare och på att en del av de tidigare frivilliga åtgärderna nu är obligatoriska. CAP27-periodens miljöåtgärder kan dock inte vända biodiversitetens negativa utveckling i jordbruksmiljöer. Den svaga utvecklingen för markorganismer förklaras av större jordbruksenheter och färre kreatursgårdar, vilka oundvikligt gör att växtföljderna blir ensidigare. De sammanlagda kostnaderna för scenariots åtgärder är 200 miljoner euro till 2030 och inemot en miljard till 2050.

För att stoppa försämringen av naturens mångfald före 2030, krävs det utöver nuvarande styrmedel att vi tar i bruk nya styrmekanismer eller verkställer nuvarande mekanismer i större omfattning. I WAM1-scenariot är större arealer av kulturbiotoper, naturvårdsvallar och kantzoner de mest centrala och effektiva åtgärderna som främjar biodiversiteten. Särskilt pollinerande

insekter gagnas dessutom av en ökning av arealerna för jordförbättrings- och pollinerarväxter samt blomsterrensor. Växtföljderna blir mångsidigare genom att öka arealerna för avbrottsgrödor, trädor och vallar. Åtgärderna leder till att biodiversiteten förbättras särskilt mellan nuläget och 2030, varefter situationen förbättras eller hålls på samma nivå till 2050. Jordmånens biodiversitet når en svacka vid 2030 och återhämtar sig till nuvarande nivå till 2050. Jämfört med arealerna 2022 kräver en tilläggsatsning på hejdandet av biodiversitetsförlusten 54 miljoner euro per år till 2030 och 64 miljoner euro per år till 2050. Scenariots totalkostnad är 380 miljoner euro till 2030 och cirka 1,7 miljarder euro till 2050.

I WAM2-scenariet är de mest centrala och effektiva åtgärderna för främjande av biodiversiteten de samma som i WAM1-scenariet, men de verkställs i större omfattning. Dessutom verkställs styrningen i EU:s biodiversitets- och Från jord till bord-strategierna fullt ut. Tack vare åtgärderna stoppas biodiversitetsförlusten, varefter biodiversiteten börjar förbättras. I detta scenario förbättras biodiversitetstillståndet avsevärt mellan dagsläget och 2030 och fortsätter förbättras klart till 2050. Jordmånens biodiversitet når en svacka vid 2030, men når en högre nivå än i dag 2050. Jämfört med de förverkligade arealerna 2022 krävs det för en förbättring av biodiversiteten 76 miljoner euro per år 2030 och 95 miljoner euro per år 2050. Scenariots totalkostnad är 530 miljoner euro till 2030 och inemot 2,6 miljarder euro till 2050.

Utgående från scenariobetraktelsen kan man konstatera att det är möjligt att vända biodiversitetsutvecklingen i jordbruksmiljö till det bättre genom målmedveten verksamhet och tillräckliga resurser, samtidigt som den inhemska matproduktionen utvecklas. För detta behövs ett starkt stöd av hela det finländska matsystemet. De nuvarande produktionsvolymerna kan bevaras, även om en betydande andel av jordbruksmarken skulle styras till produktion av miljönytta. I till exempel WEM2-scenariet minskar den åkerareal som används för matproduktion till 1,5 miljoner hektar, vilket är tillräckligt för att tillfredsställa efterfrågan på inhemska baslivsmedel, då teknologin och produktiviteten utvecklas, såvida prognoserna för befolkningsutveckling håller streck.

STYRMEDEL

Jordbruket lyder under stark samhällelig styrning och jordbruket är den mest integrerade branschen i EU. Jordbruksmiljöns mångfald kan förbättras med en mångfald politiska åtgärder och riktande av stödfinansiering som är förknippad med dem. För att förbättra jordbruksmiljöns tillstånd är det rekommendabelt att starta genom att öka arealerna för de åtgärder som uppskattas vara effektivast. Sådana åtgärder är särskilt miljöavtal som gäller skötsel av kulturmiljöer samt mångfaldsåkrar och naturvårdsvallar. Kulturbiotoper och mångfaldsåkrar har en hög enhetskostnad, men särskilt i fråga om kulturmiljöer finns det inga ersättande åtgärder för skydd av hotade arter i jordbruksmiljö. Dessutom måste verksamhetsförutsättningarna förbättras och utvecklas långsiktigt för de gårdar som håller djur vilka betar dessa områden. På åkrar och åkrarnas kantområden är pollinerarväxter, fånggrödor, jordförbättringsväxter och naturvårdsvallar kostnadseffektiva åtgärder för skydd och bevarande av konventionell jordbruksbiodiversitet. Rådgivning och forskning kring odlingspraxis som främjar biodiversiteten är viktiga för att sådana åtgärder ska bli mera allmänna.

SKOGSBRUK

NATURENS MÅNGFALD, NULÄGE

Enligt uppskattning är 76 % av Finlands skogsnaturtyper hotade, men ingen har helt försvunnit. Bland de hotade naturtyperna finns gamla skogar, men också miljöer i ett tidigt successionsstadium till följd av naturskada. Skogarna är den viktigaste livsmiljön för 31 % av de hotade arterna. Av alla skogsarter är 9 % hotade och av dessa lever 40 % i första hand i lundar. Både skogsnaturtyper och skogsarter hotas främst av att naturtypernas ekologiska status försämras och av förnyelse- och skötselåtgärder som försvagar strukturdrag som är viktiga för skogarnas mångfald. Dessa har förorsakat knapphet och minskning av mängden död ved, gamla skogar och gamla trädindivider, förändringar i trädslagsförhållandena samt en minskning av den naturliga successionens tidiga faser till följd av skogsbrand och andra naturskador.

Granskningen koncentrerar sig främst på sådana arter som i första hand lever i skogsmiljö och vilka har stagnerat till följd av skogsbruk. Ett av de mest centrala målen för naturvård i ekonomiskog är att hjälpa sådana hotade arter och sådana naturtyper, som kräver specialåtgärder för att bevaras. Övriga arter och naturtyper ser däremot ut att klara sig i nuvarande ekonomiskogar. Sålunda hotas inte generalister i olika successionsstadierna eller generalister i öppna miljöer av skogsbruket för närvarande. Rapporten beskriver naturvårdsåtgärder i ekonomiskog och deras ekologiska inverkan, tillstånd, utveckling och rekommendationer för förbättring av situationen i naturobjekt och för strukturdrag som är viktiga för mångfalden i ekonomiskog. Granskningen omfattar naturobjekt, skyddszoner mot vattendrag och naturobjekt, kontinuitetsskogsbruk, naturvårdsträd, blandbestånd (särskilt lövträdsinslag), bevarande och produktion av död ved, naturvårdsbränning, viltbuskage och skiktade trädbestånd samt naturvård på torvmark.

Det effektivaste enskilda sättet att hjälpa hotade arter och naturtyper är att grunda skyddsområden. Naturvård behövs särskilt i lundar, på solexponerade åsar, i ädellövträdsbestånd och strandskogar. En av de mest centrala åtgärderna för att hjälpa hotade arter är att öka mängden grova, döda och levande träd. Det finns ett behov av att planera naturvårdssatsningar och -metoder på större områden än bestånd eller skogsfastigheter. Med tanke på de hotade arterna skulle naturvård vara effektivast i södra Finland, på kalkområdena, i lundar och intill befintliga skyddsområden.

SCENARION OCH DERAS EFFEKTER

Granskningen bedömer biodiversitetsnyttan av naturvårdsbetonad skogsvård i ekonomiskog och dess effekter på trädbeståndets utveckling i skog som används för virkesproduktion och skogsbrukets lönsamhet. Utöver naturvårdsåtgärder i ekonomiskog granskas även effekterna av en ökning av skyddsområden. Granskningen omfattar privata skogarna (med undantag för norra Lappland och Åland) och sträcker sig till 2100. Jämförelsen består av fyra scenarier: grundscenariot 1 (SK1) med de PEFC-kriterier som tillämpades 2022, grundscenariot 2 (SK2) med de PEFC-kriterier som togs i bruk 2023 och två biodiversitetsscenarier (SK3) och (SK4), där de effektiverade naturvårdsåtgärdernas intensitet och den skyddade skogsarealens andel avvek från varandra.

I grundscenarierna ökar trädbeståndets volym måttligt. I SK2-scenariot ökar naturvårdsträden i virkesproduktionsskogar nästan till det dubbla och mängden död ved ökar stabilt mot nivån 10 m³/ha till 2050. Enligt scenariogranskningen ökar de privata skogsägarnas årliga investeringar i upprätthållande av naturens mångfald i genomsnitt 1,1–1,7 €/ha (33–35 euro per år på en genomsnittlig skogsfastighet på cirka 30 ha), vilket motsvarar högst en procent av virkesproduktionens årliga nettoresultat.

I biodiversitetsscenarierna ökar trädbeståndets totalvolym jämfört med grundscenarierna, främst på grund av omfattande tilläggskydd. Det årliga avverkningsutfallet minskar däremot betydligt. I virkesproduktionsskogar är andelen lövträd inemot 20 % större än i grundscenario SK1 och mängden död ved ökar snabbare än i grundscenarierna till följd av de effektiverade naturvårdsåtgärderna. I virkesproduktionsskogarna fördubblas mängden död ved på 30 år och når nivån 10 m³/ha om 30 år. I scenarierna SK3 och SK4 är fördelningen i trädbeståndets åldersklasser jämnare än i grundscenarierna och den relativa andelen äldre skogar är större på grund av ökande skydd och längre omloppstider. De effektiverade naturvårdsåtgärderna ser i dessa scenarier ut att öka både andelen grova träd i hela trädbeståndet och antalet grova lövträd.

Granskningen bedömer biodiversitetsscenariernas ekonomiska effekter för privata skogsägare. Uppskattningarna är i underkant, eftersom de endast omfattar inkomstförlusterna enligt scenarierna under 90 års tid och de grundar sig på ett antagande om att skyddet riktas jämnt över hela skogsarealen i virkesproduktion. I verkligheten kan man anta att skyddet koncentreras till skog med högt biodiversitetsvärde, vilka i regel har ett större virkesbestånd och är äldre än skog i genomsnitt, vilket leder till att skydd av dem är dyrare än uppskattningen ger vid handen. Bedömningen beaktar inte den effekt som en mindre virkesproduktion har på industri och träförädling, så den beskriver endast delvis den effekt på nationalekonomin som en ökning av biodiversiteten skulle ha.

I det moderatere biodiversitetsscenariot (SK3) uppgår kostnaden för tilläggskydd och ökning av biodiversitetsåtgärder till 161–406 miljoner euro per år, vilket motsvarar en minskning av de årliga nettoinkomsterna med 9–17 %. På motsvarande sätt medför det ambitiösare biodiversitetsscenariot (SK4) en årlig kostnad på 573–878 miljoner euro och 31–37 % mindre årlig nettoinkomst. Med en kalkylränta på tre procent innebär SK3-scenariot en totalkostnad för privatskogsägarna på 10 miljarder euro (tilläggskydd 6,5 miljarder euro och naturvård 3,4 miljarder) och SK4-scenariot 25,4 miljarder euro (tilläggskydd 21,4 miljarder euro och naturvård 4 miljarder euro).

Det årliga avverkningsutfallet från privatskogar skulle enligt SK3-scenariot under 90 års tid minska 5,6–10,5 milj. m³ per år (9,5–17 %) och enligt SK4-scenariot 18,37–22,56 milj. m³ per år (31,3–36,6 %). Avverkningsutfallet från privatskogar har under åren 2016–2022 i genomsnitt utgjort 85 % av hela Finlands avverkningsutfall, så minskningen skulle vara mycket betydande i båda scenarierna.

I virkesproduktionsskog kan man med naturvårdsåtgärder på ett betydande sätt påverka strukturdrag som är viktiga för skogens mångfald under de kommande 30 åren: andelen lövträd kan öka betydligt, mängden död ved kan öka till en nivå nära 10 m³/ha och antalet naturvårdsträd kan fördubblas jämfört med nuläget. Utökat skydd av skog är det effektivaste, men samtidigt också det dyraste sättet att öka strukturdrag som främjar mångfald i skogen.

STYRÅTGÄRDER

Granskningen behandlar styrmedel som främjar naturobjekt och naturvårdsåtgärder i ekonomiskogar samt grundandet av skyddsobjekt på stormskade- och skogsbrandobjekt. Naturens mångfald kan främjas genom styrande åtgärder av den offentliga makten (förvaltnings-ekonomiska, ekonomiska och informativa styråtgärder) och marknadsanpassade styråtgärder. I granskningen bedöms de politiska styrmedlens godtagbarhet och ekonomiska konsekvenser för varje enskild åtgärd. Alla styråtgärder har sina goda och dåliga sidor och i många situationer uppnår man den bästa lösningen för såväl naturens mångfald som för skogsägaren genom att kombinera olika naturvårdsmetoder och styråtgärder. Flera styråtgärder stöder också andra ekosystemtjänster som främjas av de styrda åtgärderna. Dessa win-win-situationer är effektiva ur resursanvändningssynpunkt och gör det lättare för skogsägaren att balansera sin produktion av skogens många nyttor.

ENKÄTERNA TILL JORDBRUKSPRODUCENTER OCH SKOGSÄGARE

Över 80 % av jordbruksproducenterna och skogsägarna anser att det är viktigt att de tryggar naturens mångfald i sin verksamhet. De är intresserade av jord- och skogsbrukets effekter på miljön och av att vidta åtgärder för att upprätthålla och främja naturens mångfald. Bland både jordbruksproducenter och skogsägare är den egna viljan och de egna målsättningarna den viktigaste faktorn för beaktande av naturens mångfald i sin verksamhet. Skogsägarna uppmuntras också av rekommendationer för god skogsvård och annan information samt personlig rådgivning. Jordbruksproducenterna och skogsägarna förhåller sig i huvudsak negativt till en skärpning av lagstadgade krav och positivt till ekonomiska incitament.

En stor del av jordbruksproducenterna och merparten av skogsägarna verkställer olika åtgärder redan nu och många är intresserade av nya åtgärder. Bland jordbruksproducenter är växttäckte vintertid, naturvårds- och gröngödslingsvallar, minskad jordbearbetning, växtföljd, odling av fånggrödor och skyddszoner populärast. Inom jordbruket finns det intresse för odling av pollinerarväxter, samarbete med biodlare och fleråriga mångfaldsremsor. Bland skogsägare är de populäraste åtgärderna blandbestånd, naturvårdsträd, bevarande av död ved, skyddszoner mot vattendrag och viltbuskage. Skogsägarna är intresserade av skogsbruksplanering med naturbetoning, skogsbruk i olikåldriga bestånd, tidsbundna skyddsavtal och skötsel av naturobjekt.

Jordbruksproducenter och skogsägare har en stark syn på att åtgärder för naturens mångfald ska grunda sig på frivillighet och ekonomiska incitament samt en jämn fördelning av kostnaderna i värdekedjan. Utöver statligt stöd är jordbruksproducenterna och skogsägarna intresserade av marknadsorienterade lösningar, så som ett mångfaldstillägg som betalas av handeln eller industrin och av samarbete mellan markägare.

ORGANISATIONERNAS SYFTE, MÅL OCH ÅTGÄRDER

MTK:s och SLC:s biodiversitetsplan består av syfte, mål och åtgärder. Helheten eftersträvar bevarande och främjande av naturens mångfald på ett sätt som kan samordnas med lönsam och hållbar livsmedels- och virkesproduktion. Färdplanen styr verksamheten så, att åtgärder som främjar mångfald utförs på organisationernas alla nivåer. Färdplanen verkställs under de kommande åren steg för steg på ett sådant sätt, att hållbarheten och långsiktigheten tryggas. MTK och SLC eftersträvar en omställning som är förutsägbar, kontrollerad och accepterad inom organisationerna och det praktiska jord- och skogsbruket.

Mål och åtgärder vilar på den forskningsbaserade kunskap som har insamlats under färdplanens beredningsarbete. Forskningen visar, att vi måste göra mera än tidigare för naturens mångfald. Skrivningarna strävar till att balansera ekologiska behov och de praktiska möjligheter som finns för genomförandet av planen. Den granskning av scenarier som ingår i jord- och skogsbrukets forskningsavsnitt ger en indikation om vilka effekter olika åtgärder skulle ha för naturens mångfald och samhället. Inget av de scenarier som granskas utgör dock som sådant en färdplan.

Det finns mycket skog i Finland, medan jordbruksmiljöerna är mindre omfattande. Ekonomiskogarna producerar flera nyttor från rekreation till virkesproduktion, medan åkrarna i huvudsak används för produktion av mat för människor. Dessa skillnader avspeglar sig också i färdplanens mål och åtgärder. I ekonomiskogarna är målet ställt vid att upprätthålla och förbättra mångfalden på bred front i hela omgivningen, medan mångfald och de åtgärder som vidtas i jordbruksmiljöer särskilt riktas till kantzoner samt kulturbiotoper och naturbeten. På åkermark beaktas mångfalden överlappande med matproduktion.

Jordbrukets viktigaste uppgift är att trygga en tillräcklig produktion av inhemska livsmedel. Även om endast sju procent av Finlands yta består av jordbruksmark, är det fråga om en betydande åkerresurs. Åkermarken ökar inte längre, eftersom nyröjning kommer att vara ringa till följd av politisk styrning. Detta är en bra utveckling ur mångfaldssynpunkt. Skiften med svag produktionskapacitet kan utnyttjas för effektivare mångfaldsåtgärder utan att äventyra vår matproduktion. Dessa åtgärder måste grunda sig på frivillighet, de inkomstförluster som detta medför måste kompenseras på ett rättvist sätt och de måste möjliggöra en marknadsstyrd inkomstbildning. Lönsamhet är en förutsättning för framgångsrik och hållbar matproduktion på lång sikt. Kostnaderna måste gå att täcka med större avkastning från marknaden.

Inom familjeskogsbruket kan man kombinera lönsam virkesproduktion, bevarande av naturvärden och skogens betydelse för människornas välmående. Ett ekonomiskt lönsamt skogsbruk skapar möjligheter att satsa också på mångfald. Skogsägarna måste få ekonomisk nytta av de åtgärder som främjar mångfald. Marknadsfinansiering av åtgärderna måste få en större roll än i dag för att verksamheten ska kunna utvecklas och för att kostnaderna för tryggheten av skogens nyttor ska fördelas rättvist. Skogsägarnas rätt och möjlighet till hållbart skogsbruk måste stödas och respekteras. Dessutom måste man hålla i minnet, att förändringar sker långsamt i skogsnaturen och att resultaten av mångfaldsåtgärder visar sig med en viss fördröjning.

Färdplanens mål och åtgärder är indelade i åtta teman, vilka omfattar allmän organisationsverksamhet, verksamhetsmiljö samt de centrala delarna av jord- och skogsbruksmiljöernas mångfald. Med organisationer avses i detta sammanhang de olika nivåerna i MTK:s och SLC:s organisationer, dvs. centralförbund, regionala producentförbund, lokala producentföreningar och skogsvårdsföreningar. De enskilda medlemmarna som utgör grunden för organisationerna fattar självständiga beslut om sina åtgärder, varför åtgärderna inte har utformats så att de gäller enskilda medlemmar. Utvecklingen av skogsvårdsföreningarnas tjänster och annan verksamhet utförs enligt den arbetsfördelning som framgår av Skogsägarna-strategin. Färdplanen tar också upp organisationernas syn på andra aktörers roll och samarbetet mellan olika aktörer, eftersom flertalet åtgärder inte är beroende endast av organisationerna själva.

SYFTE

MTK och SLC jämte sina medlemmar verkar för att trygga och främja naturens mångfald så, att den biodiversitetsförlust som är kopplad till jord- och skogsbruk avstannar och så att naturens mångfald återhämtar sig. Organisationerna bygger i samarbete med andra aktörer upp en stabil, förutsägbar och möjliggörande verksamhetsomgivning, där främjande av naturens mångfald är en oskiljbar del av hållbart, ansvarsfullt och lönsamt bedrivande av landsbygdsnärings.

1. NATURENS MÅNGFALD FÅR EN STARKARE ROLL I ORGANISATIONERNAS VERKSAMHET

MÅL

- Organisationernas olika nivåer och medlemskåren förstår betydelsen av biologisk mångfald som grund för livet och välbefinnande samt medlemmarnas näringsverksamhet. Inställningen till trygghet och främjande av naturens mångfald är positiv.
- Organisationernas mål och åtgärder för trygghet och främjande av naturens mångfald är kända på organisationernas olika nivåer och bland medlemskåren.
- Organisationernas förtroendevalda och personal främjar uppställda mål i sin verksamhet.
- Färdplanens verkställighet följs upp. Färdplanen uppdateras vid behov utgående från uppföljningen.
- Organisationerna vet hur medlemmarna förhåller sig till naturens mångfald och hurdan verksamhet medlemmarna förväntar sig av organisationerna i mångfaldsfrågor. Organisationerna främjar medlemmarnas behov i sin intressebevakning och sina medlemstjänster.
- Organisationerna respekterar medlemmarnas olika mål för utnyttjande av sin jord- och skogsbruksegendom och för sin näringsverksamhet. Upprätthållande och produktion av naturvärden upplevs som viktiga åtgärder vid sidan av produktion av livsmedels- och träråvaror.
- Naturens mångfald är en av tyngdpunkterna i organisationernas kommunikation, både internt och externt. Medlemmarna upplever att organisationernas kommunikation i mångfaldsfrågor är nyttig. Organisationernas positiva mediesynlighet i naturfrågor ökar.
- Skogsvårdsföreningarna har högklassigt kunnande i fråga om basåtgärder som är förknippade med biodiversitet inom skogsbruk och även specialkunskap om mångfald.
- Skogsägarna får alla tjänster inom naturens mångfald från sin skogsvårdsförening. Skogsvårdsföreningarna kan erbjuda naturvårdstjänster på ett affärsekonomiskt lönsamt sätt.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi tar färdplanens mål och åtgärder som en del av vår strategi, våra hållbarhetsmålsättningar och planeringen av vår verksamhet på alla nivåer i våra organisationer
- vi ökar de förtroendevaldas, personalens och medlemmarnas förståelse av den betydelse som biologisk mångfald har och vi stärker kunskapen om trygghet av naturens mångfald till exempel genom att sprida information om god praxis och verksamhetsmodeller samt genom att erbjuda skolningar
- vi väljer mätare för uppföljning av verkställandet av färdplanen
- vi utreder medlemmarnas, de förtroendevaldas och personalens åsikter genom regelbundna enkäter
- vi ställer upp en särskild plan över kommunikationen om mångfald, med vilken vi eftersträvar öka vår positiva synlighet och forskningsbaserad information om jord- och skogsbrukets hållbarhet
- vi utvecklar våra medlemsförmåner med sikte på naturens mångfald
- vi utvecklar skogsvårdsföreningarnas naturvårds- och miljöjänster genom att skapa produkthelheter och genom att skapa servicehelheter som möjliggör lönsam affärsverksamhet
- vi stärker kunnandet och verksamheten inom skogsvårdsföreningarnas nätverk av miljösakkunniga

2. MÖJLIGGÖRANDE VERKSAMHETSOMGIVNING OCH SAMARBETE SOM GRUND

MÅL

- Organisationerna bedriver konstruktivt samarbete med andra aktörer och intressentgrupper både inom sina egna branscher och branschöverskridande på nationell, regional och lokal nivå.
- Verksamhetsomgivningen stöder uppnående av de mål som ställs i färdplanen och utförande av åtgärderna.
- De styrmedel som används för att trygga och främja naturens mångfald är genomförbara, sporrande och rättvisa.
- Högklassig och verifierad naturkunskap stöder målsättningarna för naturens mångfald samt effektiv och kostnadseffektiv planering och verkställighet av åtgärder. Markägaren känner till och har möjlighet att bekanta sig med naturinformationen om sina områden.
- Marknaden är den mest betydande finansieringskällan för upprätthållande och förbättring av naturens mångfald. Miljöåtgärder, ekologisk kompensation och ekosystemtjänster har en fungerande marknad för naturvärden.
- Åtgärder som främjar naturens mångfald utförs så, att man samtidigt tryggar olika ekosystemtjänster och tar hand om egendomsskydd, lönsamma näringar, god skogsvård och matproduktion.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi satsar på vidareutveckling av tjänsten Luontoarvot.fi och att vi gör den bättre känd
- vi uppmuntrar gårdarna att producera naturvärden som en del av gårdens produktion och främjar inkomstbildning på basen av den bl.a. i samband med virkesaffärer och handel med naturvärden
- vi förutser och främjar nya affärsverksamhetsmöjligheter med koppling till naturens mångfald och ekosystemtjänster samt lönsamt utnyttjande av dessa möjligheter
- vi utnyttjar olika finansieringskällor på ett mångsidigt sätt för utveckling och produktion av organisationsverksamhet
- vi stärker samarbetet med olika aktörer, förvaltning, forskning och andra intressentgrupper för att främja projekt som stöder mångfald och för spridning av bästa praxis och kunskap
- vi stöder forskning av naturens mångfald som har koppling till jord- och skogsbruk

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- mätning och uppföljning av miljöeffekter ska utvecklas i syfte att skapa ett pålitligt och transparent system
- omfattning, kvalitet, tillgänglighet och användbarheten av naturkunskap ska förbättras och det ska utvecklas ett datasystem som bättre än förr tryggar att information om biologisk mångfald är bättre tillgänglig för skogsproffs, markägare och lantbruksproducenter i deras vardag
- enhetlig tolkning och enhetligt beslutsfattande mellan olika myndigheter ska tryggas, liksom informationsgången mellan myndigheter
- en tillräcklig och långsiktig statlig finansiering ska tryggas för verkställigheten av METSO- och Helmi programmen och EU:s restaureringsförordning samt naturvårdsåtgärder enligt incitamentssystemet för skogsbruket

- tillräckliga resurser ska styras till forskning om naturens mångfald inom jord- och skogsbruket och till uppföljning av hur naturens mångfald och naturkvaliteten utvecklas
- en gemensam målsättning ska skapas för målmedveten utveckling av en marknad för naturvärden
- stöd för beslutsfattande och inlärningsmiljöer ska utvecklas för både sakkunniga och markägare för att de bättre ska förstå och beakta mångfalden
- samarbete och informationsgång ska förbättras mellan skogsbrukets olika aktörer för att utveckla verksamhetsmodeller som tryggar att informationen om naturobjekt, strukturdrag och utförande av åtgärder ska förmedlas genom hela utförandedjan
- satsningar på sporrande kommunikation

3. EKONOMISKOGARNAS VÄRDEFULLA NATUROBJEKT TRYGGAS

Ekonomiskogarnas värdefulla naturobjekt avser naturtyper och livsmiljöer som är skyddade enligt lag, objekt som ska bevaras enligt certifieringskraven, objekt som fyller METSO-kraven eller andra objekt som skyddas på basen av markägarens frivilliga åtgärder samt sådana livsmiljöer för hotade arter som inte är tryggade i lag.

MÅL

- Skogsägaren känner till ekonomiskogarnas värdefulla naturobjekt på sina marker. Skogsägaren har definierat sina mål för bevarande av värdefulla naturobjekt på sin mark. Målsättningarna förmedlas vidare och förverkligas i utförandedekjan.
- Ekonomiskogarnas värdefulla naturobjekt bevaras genom att lämna dem ytter om skogsbruksåtgärder eller genom att behandla dem med specialåtgärder.
- Effekterna och kostnadseffektiviteten stärks genom att koncentrera åtgärder till de objekt som är värdefullast för mångfalden och för tryggande av hotade arter.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi förbättrar skogsvårdsföreningarnas och skogsägarnas kunskaper i fråga om att identifiera och bevara värdefulla naturobjekt i ekonomiskog
- vi i skogsvårdsföreningarna tar i bruk åtgärder enligt verksamhetsmodellen Tryggande av hotade arter vid behandling av skog
- vi reder ut utvecklingsbehov för skogsvårdsföreningarnas tjänster och verksamhetsmodeller med anknytning till naturobjekt och skötsel av dem och att vi ställer upp en plan för genomförande av utvecklingsåtgärderna
- vi informerar markägarna om olika finansierings- och stödssystem och marknaden för naturvärden för att erhålla finansiering för bevarande av naturobjekt och för naturvårdsarbeten och -projekt

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- informationsgången mellan olika aktörer ska förbättras så att informationen om naturobjekt och skogsägarens målsättningar för dem ska nå alla som är delaktiga i åtgärdsdekjan
- det ska initieras ett gemensamt lundprogram för olika aktörer, där skogsbrukslundar identifieras och markeras i platsdatasystem i samband med skogsbruksåtgärder och skogsbruksplanering. Dessutom ska behandlingsmodellerna för lundar i ekonomiskog preciseras för att trygga naturvärden
- det ska utvecklas verksamhetsmodeller, där man i den omedelbara närheten till naturobjekt kan agera på ett sätt som stöder objektets mångfaldsvärden och på det sättet öka naturobjektets effektiva areal
- platsdata som stöder identifikation av naturobjekt och förhandsplanering ska utvecklas, användningen av sådan platsdata ska utvecklas
- det ska tryggas att definitionerna av objekten, deras avgränsning och anvisningarna för behandling av dem är tydliga och att anvisningarna från olika förvaltningsgrenar inte är motstridiga
- ersättningspraxisen ska utvecklas i en sådan riktning, att den stöder tryggande av större helheter

4. STRUKTURDRAG SOM ÄR VIKTIGA FÖR MÅNGFALD I EKONOMISKOG STÄRKS

MÅL

- Skogsägaren har fastställt sina mål för bevarande och stärkande av strukturdrag samt olika skogsbruksmetoder. Målen förmedlas vidare i utförandedekjan och de förverkligas.
- Strukturdrag som är värdefulla för mångfalden i ekonomiskogar bevaras och de stärks genom att strukturdragen beaktas bättre än tidigare vid planeringen och utförandet av skogsbruksåtgärder samt uppföljningen av åtgärdernas kvalitet.
- Effektiviteten och kostnadseffektiviteten stärks genom att åtgärderna riktas särskilt till objekt som är värdefulla för mångfalden och för tryggheten av hotade arter.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi ställer upp en studiehelhet som behandlar strukturdrag som är viktiga för ekonomiskogarnas mångfald, vilken riktar sig till skogsägare och koncentrerar sig på betydelsen av mångfald i ekonomiskogar och praktiska naturvårdsåtgärder i ekonomiskog
- vi i skogsvårdsföreningarna utvecklar och tar i bruk sådan praxis (t.ex. Monimetsä-modellen), med vars hjälp man kan trygga att skogsägarens naturvårdsmålsättningar reds ut och förverkligas vid planering och utförande av åtgärder
- vi reder ut vilka utvecklingsbehov för skogsvårdsföreningarnas tjänster och praxis det finns med anknytning till strukturdrag och vi gör upp en plan för verkställande av utvecklingsåtgärderna
- vi utvecklar och tar i skogsvårdsföreningarna i bruk en verksamhetsmodell, med vars hjälp vi efter fullmaktsaffärer och andra tjänster kan rapportera till skogsägaren på vilket sätt skogsägarens mångfaldsmålsättningar har förverkligats

NATURVÅRDSTRÄD

MÅL

- Grova naturvårdsträd lämnas på ett bestående sätt i alla skeden av behandling av skog så, att antalet naturvårdsträd ökar och tryggar dödvedskontinuiteten. Särskilt ökar mängden gamla och grova lövnaturvårdsträd samt grupper och bestånd av naturvårdsträd.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi registrerar informationen om grupper av naturvårdsträd i skogsvårdsföreningarnas platsdatasystem
- vi i skogsvårdsföreningarna utnyttjar platsdata och naturvårdsträdverktyg för val och placering av naturvårdsträd och grupper av naturvårdsträd (t.ex. koncentrerat till skyddszoner eller i anslutning till naturobjekt)
- vi utvecklar verksamhetsmodeller och samarbete mellan skogsägare för att vid planeringen skapa grupper av naturvårdsträd, vilka bildar helheter som stöder naturobjekt över fastighetsgränserna
- vi utvecklar förutsättningarna för att erhålla ekonomisk nytta av naturvårdsträd som en del av virkeshandel och handel med naturvärden

DÖD VED

MÅL

- Grov död ved bevaras och produceras så, att vi går mot en situation där det i ekonomiskogarna i genomsnitt finns 10 m³/ha död ved av olika murkenhet och beskaffenhet. Koncentration av död ved skapas särskilt i närhet av naturobjekt så att skaderisken minimeras.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi informerar om dödvedens betydelse, korrigerar missuppfattningar om dödvedens skaderisken och uppmanar till att tillverka konstgjorda högstubbar
- vi i skogsvårdsföreningarna utvecklar och tar i bruk kvalitetsuppföljning för bevarande av stående och liggande död ved vid virkesdrivning och markberedning
- vi avstår från att avlägsna grov död ved från skogen

BLANDBESTÅND, SÄRSKILT INSLAG AV LÖVTRÄD

MÅL

- Skogarnas mångfald och resiliens stärks genom mångsidigare trädslagspalette, blandbestånd och större inslag av lövträd så, att lövträdsinslaget i ekonomiskogar i genomsnitt är 10 procent. Lövträdsinslaget ökas särskilt på sådana växtplatser, där lövträd har naturlig framgång.
- Lövträd bevaras i alla skeden av skogsbruket ända från plantskogsvården så att det finns värdefulla naturvårdsträd att lämna kvar vid slutavverkningen.
- Klövdjursstammarnas storlek är sådan, att den stöder större inslag av lövträd och grundande av lövträdsdominerade bestånd. Markägarna kan påverka den målsatta klövdjursstammen på ett effektivt sätt.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi utvecklar arbetsanvisningarna för planering och verkställande av skogsvård och -användning så, att de beaktar främjande av blandbestånd och odling av lövträdsdominerade bestånd
- vi informerar om bevarande av lövträd med ringa ekonomiskt värde
- vi förbättrar kunskaper för identifiering av objekt som lämpar sig för kultur av blandbestånd och för tillämpning av skogsbruksmetoder som gynnar blandbestånd

SKYDDSZONER VID VATTENDRAG OCH SMÅVATTEN

MÅL

- Kring vattendrag och småvatten lämnas en skyddszon vars bredd varierar utgående från objektets beskaffenhet för att trygga vattnets tillstånd samt vattenmiljöns och strandskogens mångfald.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi tryggar att skyddszonerna förverkligas minst i den omfattning som certifieringen förutsätter
- vi placerar grupper av naturvårdsträd på skyddszoner då det är motiverat
- vi utnyttjar platsdata för fastställande av skyddszonens bredd och vi sparar uppgifterna om skyddszonens bredd i skogsvårdsföreningarnas platsdatasystem

BRANDSKADAD VED OCH BRANDKONTINUUM

MÅL

- Öka hyggesbränning och bränning av grova naturvårdsträd samt annat utnyttjande av eld på ett sätt som gynnar mångfalden på ett sådant sätt, att arealen hyggesbrända och svedda områden ökar och så, att hyggesbränningarna riktas till samma områden för att skapa brandkontinuum.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi i skogsvårdsföreningarna utvecklar och tar i bruk en verksamhetsmodell, med vilken objekt som lämpar sig för hyggesbränning kan identifieras i planeringsskedet och att avverkning och placering av naturvårdsträd planeras på ett sätt som stöder hyggesbränning samt tryggar att markägaren har fattat beslut om den fortsatta behandlingen av området som bränns
- hyggesbrända och brända områden sparas i skogsvårdsföreningarnas platsdatasystem
- vi bildar en grupp experter inom nyttig användning av eld som en del av skogsvårdsföreningarnas nätverk av naturvårdssakkunniga
- vi tryggar att skogsägarna och aktörerna känner till det förnyade stödsystemet för hyggesbränning

SKYDDSBUSKAGE OCH SKIKTAT TRÄDBESTÅND

MÅL:

- Plantskogsvård och gallringar utförs på ett sätt som gynnar mångsidig skogsstruktur och mångfald genom att undvika onödig röjning och genom att lämna skyddsbuskage. Lövträd av ringa ekonomisk betydelse och enar lämnas som naturliga buskage.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi skapar anvisningar för skapande av mångsidigare skogsstruktur och identifiering av de bästa platserna för skyddsbuskagen

SKOGSBRUKSMETODER

MÅL

- Skogsägarna känner till möjligheterna att tillämpa olika skogsbruksmetoder och vilka effekter de har i sin skog.
- Olika skogsbruksmetoder tillämpas i enlighet med skogsägarens målsättningar för att göra skogarnas struktur mångsidigare.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi upprätthåller och stärker skogsvårdsföreningarnas kunnande om olika skogsbruksmetoder och deras tillämpning i praktiken
- vi identifierar potentiella objekt för kontinuitetsskogsbruk och informerar skogsägarna om de olika skogsbruksmetodernas möjligheter med respekt för skogsägarnas målsättningar
- vi förhåller oss faktabaserat och neutralt till olika skogsbruksmetoder och vi ger rådgivning om dem enligt likadana principer

TORVMARKSSKOGAR

MÅL

- Naturens mångfald stärks som en del av övergripande och mångsidig planering av torvmarksskogar och genom att öka samarbetet mellan markägare.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi i skogsvårdsföreningarna utarbetar och tar i bruk en service- och verksamhetsmodell för övergripande och mångsidig planering av torvmarksskogar
- vi utarbetar anvisningar för god praxis och egenövervakning till skogsvårdsföreningarna för iståndsättningsdikningsprojekt, för att undvika onödig iståndsättning av diken, för att förhindra onödigt fördjupande eller ökande av antalet diken och för att trygga att vattenvården är högklassig
- vi tillämpar bästa tillgängliga vattenvårdslösningar i de projekt som planeras och verkställs av skogsvårdsföreningarna
- vi främjar samarbete mellan markägare för att möjliggöra betraktelse av hela avrinningsområden
- vi informerar skogsägarna om de stöd enligt incitamentssystemet för skogsbruket som riktas till övergripande planering av torvmarksskogar och vattenskydds konstruktioner

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

Förbättrat samarbete

- informationsgången mellan olika aktörer ska förbättras för att informationen om strukturdrag och skogsägarnas målsättningar ska förmedlas till alla parter i åtgärdskedjan
- fungerande verksamhetsmodeller ska utvecklas och sammanställs för att öka samarbetet mellan markägare och för att förbättra informationsutbytet mellan olika aktörer så att planering på områdesnivå kan förbättras
- informationsutbytet om utvecklingsprojekt och utförande av naturvårdsåtgärder ska förbättras
- möjligheterna till gemensam användning av resurser för hyggesbränning ska utredas
- aktörernas samarbete ska förbättras på brandkontinuum för att förbättra effekten genom bättre riktande och koncentration av åtgärderna
- kvalitetsuppföljningen av naturvård i ekonomiskog ska utvecklas och införlivas på ett täckande sätt i kvalitetsuppföljningen av skogsbruksåtgärder och verifiering av natureffekter

Utveckling av platsdata

- platsdatabaserade verktyg ska utvecklas för att identifiera objekt, där buskage och skittat trädbestånd skulle ge särskilt stor nytta för mångfalden
- möjligheterna att spara naturvårdsträd och andra naturvårdslösningar i platsdatasystem för att kunna utnyttjas av skogsägarna ska förbättras
- verktyget för naturvårdsträd ska vidareutvecklas och möjligheterna att identifiera grupper av naturvårdsträd i uppgifterna om skogstillgångar ska förbättras
- effektiva platsdatasystem för övergripande och mångsidig planering av skogsvård i torvmarksskogar ska utvecklas
- information om olika organisationers utförda hygges- och naturvårdsbränningar samt naturliga skogsbrandskadeområden ska sparas i platsdatasystem som grund för planering av brandkontinuum

Mera forskning

- verksamhetsmodellerna för naturvårdsträd i skogsbruket ska utvecklas med utgångspunkt i forskningsbaserad kunskap
- forskning om blandbestånd i skogsbruket ska stärkas och det ska skapas modeller för förnyande och kultur av olika blandbestånd
- det ska utvecklas en modell för identifiering av potentiella blandbestandsobjekt
- forskning om kontinuitetsskogsbruk och dess funktion ska upprätthållas och ökas

Bättre kunnande

- bevarandet av kunnandet om hyggesbränning ska tryggas och delandet av mångsidigt kunnande och kunskap mellan aktörerna ska stärkas
- kunskap om hyggesbränning ska införlivas starkare i yrkes- och kompletteringsutbildningen

Övrigt

- tillgången på högklassigt odlingsmaterial ska tryggas för att möjliggöra grundande av lövträds- och blandbestånd
- klövdjursbestånden ska begränsas genom fungerande tillstånds- och jaktpraxis på ett sätt som gör det möjligt att grunda lövträdsbestånd

5. MÅNGSIDIGARE ÅKERMARK

ÅKERMARKENS EGENSKAPER

MÅL

- Åkermarkens struktur, vattenhushållning och odlingskick förbättras så att jordmånens mångfald förbättras, vilket är grunden för en mångsidig flora och fauna på åkerområden.
- Monokulturer av en odlingsväxt tillämpas inte med undantag för odling av specialväxter. Markstrukturen förbättras genom mångsidigare växtföljder och på en betydande del av arealen övergår man till växtföljder som omfattar olje- och proteinväxter. Odlingen av dessa grödor sker marknadsorienterat.
- Vallarealerna inom miljösystemet ökar på ett kontrollerat sätt så att en balanserad helhet bevaras.
- Arealen för fånggrödor ökar till 350 000 hektar.
- Andelen äkta växttäckte som bevaras till våren ökar betydligt.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi informerar lantbruksproducenterna om de positiva effekterna av nya, hållbara odlingsmetoder och uppmuntrar dem att tillämpa dessa
- vi sprider information i våra nätverk om goda praktiska lösningar för fånggrödor och äkta växttäckte i olika odlingsförhållanden

ANVÄNDNINGEN AV VÄXTSKYDDSMEDEL

MÅL

- Användningen av växtskyddsmedel är behovsanpassad och alternativa växtskyddsåtgärder, så som effektiverad växtföljd tillämpas.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi informerar om ansvarsfull användning av växtskyddsmedel

MILJÖVALLAR OCH MÅNGFALDSAREALER

MÅL

- Ekologiskt rika vallarealer ökar.
- Mångfaldsarealerna ökar betydligt.
- Betesgång på åkermark ökar.
- Livskraften för ursprungsraser och -växter tryggas.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi uppmuntrar till grundande av fleråriga mångfaldsvallar på de svagaste skiftena, särskilt sådana som är i spannmålsodling, på ett sätt som beaktar jordförbättringens och pollinerarinsekternas behov
- vi uppmuntrar gårdarna att tillämpa betesgång på åker så att det främjar naturens mångfald som en integrerad del av god djurhållning genom att informera om betesgångens fördelar
- vi främjar en marknadsorienterad och konsumentstyrd ökning av ekoproduktionen

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- den inhemska marknaden för olje- och proteinväxter ska öka genom att användningen av dessa ökar i foder- och livsmedelsindustrin
- proteinväxternas användbarhet ska förbättras genom att trygga växtförädlingens resurser och genom att utöka växtartspaletten
- stödnivån för fånggrödor ska bevaras på minst nuvarande nivå
- stödsystemet ska ändras så, att den bakre gränsen för grundande av växttäckte avlägsnas; grundande av växttäckte ska likställas med sådd av höstsäd, där det är på odlarens ansvar att åstadkomma en gröda, inklusive beslut om såddtidpunkt; genom övervakning kan man konstatera växttäcktet vid växtperiodens utgång och på våren före odlingssäsongen inleds
- de växtartskoder som anmäls i stödansökan ska utvecklas så, att de ger nyttigare information än för närvarande om mångfalden
- mera skolning ska riktas till lantbruksproducenterna om användningen av växtskyddsmedel så att målsättningen av behovsanpassad användning främjas
- ekologiskt och ekonomiskt lönsam uppfödning av ursprungsraser ska tryggas genom stödpolitik och utveckling av produktmarknaden
- avsättningen för ekoprodukter ska förbättras genom att höja förädlingsgraden och genom offentlig upphandling

6. SÄRSKILD FOKUS PÅ KANTZONER

MÅL

- Lantbruksproducenterna känner till vilken betydelse åkerrenar, områden mellan åker och skog samt kantskogar har för naturens mångfald. Producenterna har fastställda mål för skötsel av kantzoner på ett sätt som gynnar mångfalden.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi informerar om kantzornas betydelse för naturens mångfald
- vi uppmuntrar till omfattande utvidgning av kantzoner in på åkerområdet vid skuggiga, våta, solexponerade kantområden och kantzoner med låg produktionsförmåga av andra orsaker och vi uppmuntrar till att röja bort överflödigt vegetation från kantonsskogar
- vi uppmuntrar till sådana skötselmetoder av enskilda vägar och åkervägar som utnyttjar hela blomningstiden för de växter som växer på vägrenen till förmån för naturens mångfald

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- det ska initieras ett nationellt kanzonsprogram, med målsättning att stärka forskning av kantzornas mångfald, definiera lämplig kanzonsväxtlighet samt behandlingsmodeller och -anvisningar för olika områden samt att öka kunskap och rådgivning om skötsel av kantzoner
- åtgärder i kantzoner ska stödas från andra finansieringskällor än CAP-medel

7. TILLRÄCKLIG, HÖGKLASSIG SKÖTSEL AV KULTURBIOTOPER OCH NATURBETEN

MÅL

- Arealen för skötta kulturbiotoper är 52 000 hektar och skötseln av objekten är av hög kvalitet.
- Förutsättningarna för betesgång på naturbeten förbättras.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi förbättrar de marknadsorienterade finansieringsmöjligheterna för skötsel av kulturbiotoper genom tjänsten Luontoarvot.fi
- vi deltar aktivt i arbetet i den nationella koordineringsgruppen för skötsel av kulturbiotoper och i regionala samarbetsgruppers verksamhet
- vi informerar om kulturbiotopernas och naturbetenas betydelse för naturens mångfald

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- det ska tryggas att förvaltningsgrenarna och myndigheterna har en gemensam syn på målsättningarna för istandsättning och skötsel av kulturbiotoper och naturbeten samt kring ordnandet av nödvändig finansiering
- stammarna av stora rovdjur ska vårdas på ett sätt som gör det möjligt att hålla betande djur
- det sker en stärkning av verksamhetsmodeller som förbättrar möjligheterna för att betande djur och områden som behöver avbetning möts
- forskning kring skötsel av kulturbiotoper behöver stöd och det behövs uppdaterad information om kulturbiotoper

8. ETT UPPSVING FÖR GRUNDANDE OCH RESTAURERING AV FRIVILLIGA SKYDDSOMRÅDEN

MÅL

- Grundandet av naturvårdsområden på frivillig bas utvidgar Finlands nätverk av skyddsområden och förbättrar nätverkets representativitet, enhetlighet och klimatresistens. Frivillig restaurering förbättrar ekosystemens tillstånd och deras förmåga att producera ekosystemtjänster.
- Markägarna är medvetna om potentiella skydds- och restaureringsobjekt på sin mark jämte möjligheterna att verkställa skydd och restaurering. Markägarna har fastställt mål för skydd och restaurering.
- Det är ekonomiskt minst lika lönsamt för markägarna att välja skydds- eller restaureringsalternativ som det är att välja annat ekonomiskt utnyttjande av sin mark.

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV ORGANISATIONERNA ATT

- vi utvecklar modeller för identifiering av potentiella skydds- och restaureringsobjekt och för ökad rådgivning till markägare så, att markägarna alltid får information om potentiella objekt och möjligheterna att vidta åtgärder
- vi stärker marknadsföringen av METSO- och Helmi-programmen samt luontoarvot. fi-tjänsten bland annat genom att informera om markägarnas goda erfarenheter och finansieringsmöjligheterna för att trygga mångfald
- vi i skogsvårdsföreningarna ökar förmedlingen av objekt som lämpar sig för METSO- och Helmi-programmen
- vi utvärderar vilka utvecklingsbehov det finns för skogsvårdsföreningarnas tjänster och verksamhetsmodeller kring grundande och restaurering av skyddsområden och vi utarbetar en plan för verkställande av utvecklingsåtgärderna
- vi sporrar markägarna till samarbete kring restaureringsprojekt

FÖR ATT NÅ MÅLSÄTTNINGARNA, KRÄVS DET AV SAMARBETET MELLAN AKTÖRER OCH AV ANDRA AKTÖRER, ATT

- kunskandet i planering och utförande av aktörsinitierade restaurerings- och naturvårdsprojekt ska stärkas
- det ska utvecklas praktiska och markägarorienterade verksamhetsmodeller för främjande av gemensamma restaureringsprojekt samt för att leda vatten till upptorkade torvmarker för att återställa deras naturliga vattenhushållning
- det ska utvecklas och tas i bruk styrmetoder för att förbättra de ekonomiska incitamenten för att genomföra frivilligt skydd och restaurering både för markägarna och aktörer som erbjuder tjänster till markägarna

SLC

Metsänomistajat

